देवभू स्त्री ६त०। १स्वर्गे देवं देवत्वं भवते भू-प्राप्तौ क्विप्। २देवत्वप्राप्तिरभावे क्विप्। तद्देवत्वप्राप्तौ शब्दर०।

देवभूति स्त्री देवेषु भूतिः प्राप्तिरस्याः। १मन्दाकिन्याम् शब्दरत्ना०। ६त०। २देवानामैश्वर्ये च।

देवभूमि स्त्री ६त०। १स्वर्गे। २देवप्रियभूमौ च

देवभूय न० भू-भावे क्यप् ६त०। देवभावे देवत्वे अमरः।

देवभृत् पु०देवं बिभर्ति पालयति भृ-क्विप्।१इन्द्रे २विष्णौ च "देवेशो देवभृद्गुरुः" विष्णुसं०। "देवभृत् शक्रस्तस्य गुरुः शास्तेति" भाष्यम् एकनाम। नामद्वयपक्षे तु भिन्नं पदम् देवभृद् गुरुः।

देवभ्राज् पु० देवेषु भ्राजते भ्राज-क्विप्। सूर्यवंश्ये देवभेदे "पुरा विवस्वतः सर्वे मह्यस्तेषां तथावरः। देवभ्राट् तनयस्तस्य सुभ्राडिति ततः स्मृतः" भा०आ० १अ०

देवमणि पु०देव इव मणिः देवप्रियो वा मणिः देवेषु मणिरिव वा। १सूर्ये २कौस्तुभमणौ ३अश्वरोमावर्तभेदे च मेदि०। "सम्पन्नदेवमणयो भृतरन्ध्रभागाः" माघः। "सम्पन्नाः समग्राः देवमणयो निगालावर्त्ताः कौस्तुभादि दिव्यमणयश्च येषान्ते "आवर्त्ती रोमजो देवमणिस्त्वेष निगालजः" मल्लिनाथधृतकोषः।

देवमत त्रि० ६त०।१देवसम्मते।२ऋषिभेदे पु०"अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनम्। नारदस्य च संवादमृषेर्देवमतस्य च" भा०आश्व० २४अ०।

देवमातृ स्त्री ६त०। १सुराणां मातरि "देवकन्या देवपत्न्यो देवमातर एव च" भा०अनु० १४अ०। २अदित्यां च। ३दाक्षायण्यां मत्स्यपु०।

देवमातृक पु० देवः मेघवर्षः मातेव पालकत्वात् यस्य कप्। १वर्षाम्बुसम्पन्नव्रीहिपालिते देशे अमरः। तदुपलक्षिते २कृष्यादौ च "कच्चिद्राष्ट्रे तडागानि पूर्णानि च बृहन्ति च। भागशो विनिविष्टानि न कृषिर्देवमातृका" भा०स० ५अ०।

देवमान न० देवानां मानं कालपरिच्छेदभेदः। १दिव्यमाने मानुषसौरवर्षात्मके एकस्मिन् दैवे दिने तत्त्रिंशन्मिते तदीये "मासे तद्रीत्या तेषां वर्षे च"संक्रान्त्या सौर उच्यते। मासैर्द्वादशभिर्वर्षं दिव्यं तदशहरुच्यते। सुरासुराणामन्योन्यमहोरात्रं विपर्ययात्। तत् षष्टिषड्गुणा दिव्यं वर्षमासुरमेव च"सू०सि०"ब्राह्म्यं दिव्यं तथा पित्र्यं प्राजापत्यं गुणस्तथा। सौरञ्च सावनं चान्द्रमार्क्षं मानानि वै नव" सू०सि० "द्वितीयं दिव्यं देवमानम्। तच्च पूर्वोक्तम्" रङ्गना०। देवेषु मानोऽस्य रमणीयत्वात्। २देवयोग्ये गृहादौ च "वेश्म परिष्कृतं देवमानेव चित्रस" ऋ० १०।१०७।१० देवमानेव देवमानमिव रमणीयमिति भा० प्रथमास्थाने आकारादेशश्छान्दसः।

देवमानक पु० देवेषु मानोऽस्य कप् संज्ञायां कन् वा। कौस्तुभमणौ देवमणौ शब्दरत्ना०।

देवमाया स्त्री ६त०। अविद्यायाम् बन्धहेतौ परमेश्वरमायायाम् "ते दुस्तरामतितरन्ति च देवमायाम्"भाग०२।७।४०

देवमार्ग पु०देवोपलक्षितो मार्गः। अर्चिराद्यभिमानिदेवाधिष्ठिते देवयाने पथि। १देवाधिष्ठितपथमात्रे च। "ते (वानरा) विकृष्टास्तु बाहुभ्यां देवमार्गं च दर्शिताः" रामा० सु०६१।४

देवमास पु० दीव्यत्यत्र दिव-आधारे घञ् कर्म०। गर्भावधिके अष्टमे मासि त्रिका० तत्र हि स्मृतेरोजसश्च प्रादुर्भावात् गर्भस्य देवनावत्त्वात्तस्य तथात्वं यथाह याज्ञ० "सप्तमे चाष्टमे मासि त्वङ्मासस्मृतिमानपि। पुनर्धात्रीं पुनर्गर्भमोजस्तस्य प्रधावति। अष्टमे मास्यतो गर्भोजातः प्राणैर्वियुज्यते" "अनेनौजःस्थितिरेव जीवन हेतुरिति दर्शयति तत्स्वरूपञ्च स्मृत्यन्तरे दर्शितम् "हृदि तिष्ठति यत् शुद्धमीषदुष्णं सपीतकम्। ओजः शरीरे संख्यातं तन्नाशान्नाश उच्यते" मिता० ६त०। २देवानां मासे सौरत्रिंशद्वर्षात्मके मासे च।

देवमित्र पु० देवो मित्रमस्य। संज्ञाभेदयुक्ते मनुष्यादौ "संज्ञायां मित्रामित्रयोः" पा०बहु० अन्तोदात्तता। कुमारानुचरमातृभेदे स्त्री "कण्डूतिः कालिका चैव देवमित्रा च भारत!" भा०शल्य० ४७अ० मातृगणोक्तौ

देवमीढ पु० यदुवंश्ये नृपभेदे "यदोरभूदन्ववाये देवमीढ इति श्रुतः। यादवस्तस्य तु सुतः शूरस्त्रैलोक्यसम्मतः। शूरस्य शौरिर्नृवरो वसुदेवो महायशाः" भा०द्रो०१४४अ०

देवमीढुष पु० हृदीकस्य पुत्रभेदे "तस्यापि (हृदीकस्यापि) कृतवर्मशतधनुर्देवमीढुषाद्याः पुत्रा बभूवु" श्रीधरधृत पराशरः। २देवमीढे वसुदेवपितामहे च "अश्मक्यां जनयामास शूरं वै देवमीढुषः। महिष्यां जज्ञिरे शूराद्भोज्यायां पुरुषा दश। वसुदेवो महाबाहुः पूर्वमानक दुन्दुभिः" इत्यादि हरिवं० ३५अ०।

क्रोष्टुवंश्ये ३नृपभेदे "गान्धारी चैव माद्री च क्रोष्टोर्भार्य्ये बभूवतुः। गान्धारी जनयामास अनामत्रं महाबलम्। माद्री युधाजितं पुत्रं ततोऽन्यं देवमीढु-